

KUMLAN

Informationsblad för Kumla kommun

Årgång 36 Nr 4/2004

300 nya lägenheter i Kumla

sid 4-6

Vinterväghållning i Kumla kommun

sid 8-9

Då olyckan har drabbat

sid 13

Militärbaracken i Sannahed

sid 14-17

Tillväxt

Ordet tillväxt är kanske ett av de mest slitna orden i politiska och ekonomiska sammanhang under de senaste årtiondena.

Text: Kommunalrådet Dan-Åke Moberg

UTRYCKER MAN TILLVÄXT i ekonomiska termer så vill man förknippa det med ett mätbart mått. I nationella sammanhang är det ofta i form av ett begrepp som bruttonationalprodukt, BNP, och blir en slags jämförelse med hur vi förhåller oss till andra länder. I företagssammanhang är det sannolikt omsättningsökning i företaget beräknat från år till år och i jämförelse med andra företag och branscher.

JAG SKULLE HELLRE VILJA mäta tillväxt som en slags kvalité, det vill säga hur mycket kan vi göra inom de ekonomiska ramarna för att våra kommuninvånare skall uppleva att det är bra att bo, leva och verka i Kumla kommun. Tillväxt står för allt vi rimligen bör göra inom vår kommun och som inte kan eller, enligt min uppfattning, bör göras av någon annan. Det är självklart att vi skall hålla skolväsende från förskola upp till och med gymnasial nivå. Det är också självklart att vi skall svara för social omvårdnad i olika former. Det gäller allt ifrån när de äldre av olika skäl inte har möjlighet att klara eget boende eller behöver stöd i

boendet till olika former av omsorg då det gäller funktionshindrade och då samhällets och kommunens stöd är påkallat. För de här – självklara områdena – finns det stöd och förväntningar om i lagstiftning.

JAG TÄNKER OCKSÅ PÅ tillväxt som en ambition att skapa bredare livskvalitet inom kultur- och fritidsområdet. Det kanske är först när man närmar sig dessa områden som det bränner till och man säger att ”det kan ju inte vara det viktigaste att bedriva kultur- och fritidsverksamhet”. Ja det är i alla fall ett viktigt mått på livskvaliteten och därmed viktigt att också hålla den formen av tillväxt.

DET ÄR OCKSÅ MER PÅTAGLIG tillväxt att hela tiden se till att Kumla växer och utvecklas genom befolkningsutveckling, nya bostadsområden, gator, vägar m.m. Det är till allt detta sammantaget vi använder den kommunala budgeten och det är där tillväxten skapas.

I detta nummer:

2-3	Tillväxt	14-17	Militärbaracken i Sannahed	22-23	Konsumentverksamheten i Kumla kommun
4-6	300 nya lägenheter i Kumla	18	Allmänhetens åkning i MOAB-hallen	24	Nytt korttidshem i Kumla
7	Nyårsfirande på Kumla torg	19	Kumla kommuns kulturpris 2004	24	Paketering av sopor
8-9	Vinterväghållning i Kumla kommun	20-21	Rehabilitering i hemmet	25	Ny tillståndsplikt för sällskapsdjur 2005
10	Kumlahallen	21	Kontaktfamiljer och kontaktpersoner sökes	26-27	Trafik och hastighet
11	Bokbussen			28	Konstsidan
12	POSOM				
13	Då olyckan har drabbat				

OM ALLT DETTA SKALL UTFÖRAS i kommunal regi, det är en annan fråga. Driftsformerna förändras ständigt och kommunen behöver inte självklart vara utförare inom alla områden.

ÄR DET DÅ TILLVÄXT FÖR Kumla kommun att förvärva Yxhult AB:s konkursbo? Det kanske är svårare att svara på. Ett enigt fullmäktige sa åtminstone Ja till det. Som alltid finns det inte heller några enkla och självklara svar. Omställningar och förändringar pågår ständigt i vårt samhälle. Det tillhör utvecklingen och sannolikt också en framtida positiv tillväxt i samhället. Normalt sett har konkursförvaltaren kunnat hantera sitt uppdrag relativt enkelt och skickligt om det inte funnits en gammal

"Målsättningen att växa och utvecklas inom alla våra verksamheter kvarstår"

miljöskuld i Kvarntorp som blockerade alla rimliga försök att sälja området. När så Kumla kommun fick frågan hade vi att ta ställning till om området skulle ställas öde eller om vi ville ge signalen till övriga företag i Kvarntorpsområdet att vi tar vårt ansvar. Vi kan hantera det och vi kan föra en dialog med staten som är den part som en gång åsamkade den stora miljöskulden i området oavsett vad som står i dagens lagstift-

ning. Därigenom kan man säga att vi tar ett samhälleligt ansvar där staten rimligen kommer att bistå oss för att sanera och städa så att det så småningom leder till utveckling och tillväxt.

SLUTLIGEN NÅGRA ORD om den kommunala budgeten för år 2005. Som noterades i denna spalt i nummer 1 av Kumlan för detta år så är det ekonomiska utrymmet begränsat till följd av i första hand en brist i statens finanser. Bristen är i huvudsak beroende av en fortsatt hög arbetslöshet och fortsatt höga sjukskrivningstal i hela riket. Därav mindre ekonomi att föra över till kommunerna.

NÄR VI NU SUMMERAR arbetet med budget för år 2005 och även blickar fram mot år 2006 och 2007 har vi skapat en budget som trots allt andas optimism och framtidstro eller med andra ord en tillväxt med kvalitet för kommunens invånare.

MÅLSÄTTNINGEN ATT VÄXA och utvecklas inom alla våra verksamheter kvarstår. Inom vissa områden kan vi gå fram lite fortare och inom andra lite försiktigare men vi skapar tillväxt i Kumla både i befolkningen och i verksamheten. ■

300 nya lägenheter i Kumla

300 nya lägenheter är det mål som kommunen har för bostadsbyggandet den närmaste 3-5 års perioden. Målet kan tyckas högt ställt, men är med hänsyn till nuvarande utveckling fullt realistiskt att planera efter.

Text: Kurt Larsson, Stadsarkitekt

Bostadsmarknaden

Även om det ytterst är den s k marknaden med sin efterfrågan som styr bostadsbyggande och inflyttning måste kommunen ta fram nya planer och marknadsföra områden och projekt för de som vill bygga och bo i Kumla.

Bostadsmarknadens aktörer är förutom enskilda som behöver och vill flytta även olika bostads-, villa- och byggnadsföretag. Därför pågår en kontinuerlig dialog med dessa samt marknadsföring för att öka intresset för Kumla. Andra viktiga aktörer och faktorer som påverkar möjligheten till bostadsbyggande är banker, kreditinstitut, räntepolitik, eventuella bidrag och utvecklingen i Stockholm-Mälardalenregionen.

Kumlas målgrupper

Med hänsyn till befolkningsstruktur, läge, service, efterfrågan m.m. är det i första hand gruppen unga barnfamiljer och något äldre som är de viktigaste målgrupperna för bostadsbyggande i kommunen.

Barnfamiljer vill, om ekonomin tillåter, ofta flytta till en ny eller äldre villa. De senaste årens villabyggande i Smedstorp och Loviselund, där kommunen sålt tomter, visar tydligt att yngre med små barn flyttar från Örebro till Kumla. Miljö- och byggnadskontoret gjorde i somras en enkät bland boende i Smedstorp. Utav 35 familjer redovisade att ca 90 % är föräldrar i åldern 25-34 år, alla med barn i åldern 0-6 år.

Av dessa kommer ca 60 % från Örebro.

Den andra tydliga gruppen är äldre som flyttar från sin villa i Kumla och vill bo mer centralt i lägenhet. En ny trend, till nackdel för Kumla, är att några i gruppen istället söker sig till den något större stadens centrum och utbud, nämligen Örebro. Storstadens många möjligheter och attraktionskraft drar redan ungdomar vilka också är den grupp som är svårast att locka kvar i Kumla.

Kumlas nya boplatser

Efter denna behovsanalys kan frågan ställas om var de 300 nya lägenheterna ska byggas. Beslut om bostadsplaneringen tas

i Plan-, bygg- och bostadsprogrammet som upprättas årligen och som gäller i 3 år. Programmet brukar redovisa en planeringsberedskap för ett möjligt byggande av 75-100 lägenheter per år.

Eftersom den fysiska planeringen måste vara mer långsiktig än 3-5 år och att efterfrågan kan ändras, planer överklagas och försenas så måste flera alternativa projekt tas fram i beredskap.

Centrum: Under den senaste 20-årsperioden har det byggts över 400 lägenheter i centrum. De senaste projekten är 37 hyreslägenheter vid Köpmangatan - Götgatan och 35 bostadsrätter vid Hagendalsvägen - Johannes Kyrkogata.

Götgatan - Vattugatan (kv Fiskalen): PEAB ska under 2005 bygga 37 lägenheter i fyrvåningshus vid kommunens nuvarande parkering.

Köpmangatan - Sveavägen (kv Urmakaren): Kumla Bostäder AB planerar efter årsskiftet en ombyggnad av "Glada Krogen-huset" till 6 lägenheter och nybyggnad av ett gårdshus med 4 lägenheter.

Länsmansskogen: Kommunen arbetar nu med en detaljplan som ska ge möjligheter till ett flerbostadshusprojekt med ca 50 lägenheter vid Solbacka och tennisplanerna. Byggstart planeras till hösten 2005.

Badhusgatan "Statoiltomten": Markområdet som kommunen nyligen förvärvat vid Statoilmacken bör under den närmaste 10-årsperioden kunna bebyggas med ca 40 lägenheter i flerbostadshus.

Odengatan - Sveavägen (kv Skräddaren): Vid kommunens parkering, söder om Kvantumparkeringen och återvinningsstationen, finns översiktliga planer för 40-50 lägenheter i flerbostadshus som kan påbörjas inom ca 5 år.

"Under den senaste 20-årsperioden har det byggts över 400 lägenheter i centrum"

Västra centrum: Under planperioden 5-10 år bör även bostadsbyggande ske i västra centrum mellan V. Drottninggatan och Nygatan samt vid fd Kumla Tryckeri. Beroende på exploateringsgrad och vilken mark som blir tillgänglig m.m. kan åtminstone ca 40 lägenheter inrymmas.

Övriga centrala delar: Som centralt område har definierats ett avstånd på max 1 km till torget och station. Detta motsvarar 10-15 minuters gångavstånd eller 5 minuter på cykel.

Norra Kungsparken: Mellan N. Kungsvägen och Dalagatan planeras ca 50 lägenheter som markbostäder och i flerbostadshus.

Magasinsgatan (kv Jägaren): Genom förtäring av Kumla Bostäders område bör ca 25 nya lägenheter i flerbostadshus få plats.

St. Torgilsväg m.m.: Mellan Prästgårdsskogen, västra kyrkogården och industrispåret finns ett öppet gärd som bör vara lämpligt för framtida bostäder eller dylikt. En lägre exploatering kan ge ca 40 lägenheter.

Köpmangatan - Brändåsvägen: I kanten av skogen norr om Kumlabymrådet bör ett 25-tal markbostäder i form av kedje- eller radhus kunna rymmas.

Övriga delar av tätorten Kumla

Frejgatan: Kumla Bostäder AB planerar att under 2005 bygga 11 marklägenheter väster om f.d. Frejgården. Förslaget är 6 lägenheter med 4 rum och kök på 100 kvm samt 5 lägenheter med 3 rum och kök på 80 kvm.

Smedstorp: Eftersom tomterna vid Snickartorpsvägen och Sörgårdsvägen nästan är slut kommer ett nytt område, Mellangårdsvägen med 20 tomter, att bli tillgängliga våren 2005. Beroende på intresset och tomtförsäljningen kan sedan ett område i norra Smedstorp, mitt emot Carlbarks, planläggas för ca 30 villatomter.

I södra delen, mellan Smedstorpsvägen och länsvägen, har Riksbyggen ett område som kan inrymma ca 20 marklägenheter.

Loviselund: Till våren kan ytterligare 8 kommunala tomter säljas vid Gelinelundsgatan efter att 15 st redan sålts och bebyggts vid Hallblommagatan och Loviselundsgatan under det senaste året.

Skogstorp: Nordväst om Skogstorpsskolan planeras för ett nytt småhusområde med ca 80 villatomter m.m. Om plan-, lednings- och gatuarbeten hinner med bör tomter i en första etapp kunna säljas under 2006.

Hantverkarbacken Sörby: Sydväst om Gesällgatan finns planlagt ett område för 25 småhus.

Dalagatan: Direkt öster om Dalagatan finns planer på ett småhusområde som rymmer ca 25 villatomter.

Övriga Kumla

Vi får inte glömma övriga tätorter och glesbygden där det också sker ett bostadsbyggande men i mycket lugnare takt.

Ekeby

I Ekeby planeras för nya kommunala tomter och marklägenheter vid Ekebygatan och Björkavägen m.m.

Hällabrottet

Några nya områden planeras för närvarande inte eftersom det ännu finns 7 st tomter lvid Kantgatan/Gruvgatan.

Åbytorp

I Åbytorp planeras det inte heller för några nya tomter då det finns 10 st lediga vid Rosinas väg.

Sannahed

Bostadsbyggandet har i Sannahed, liksom i Hällabrottet och Åbytorp, varit begränsat under de senaste åren. Tre kommunala tomter finns varför något nytt område ännu inte planeras.

Glesbygd

Med undantag för två sålda kommunala tomter i Sichelsta byggs det enbart på privat mark i byar, förtätningar eller i enskilda lägen.

Sammanfattning

Sammantaget blev det en beskrivning av det möjliga bostadsbyggandet på kort och lång sikt, vilket vida överskrider de 300 lägenheter som artikeln skulle handla om. Om nuvarande positiva utveckling fortsätter bör de redovisade områdena och projekten med ca 600 småhus och lägenheter räcka minst 10 år till. ■

Nyårsfirande på Kumla torg

Konfrencier: Staffan Åkerlund

Glada kören
Tangerin
Trumpetmusik

Tolvslaget
Nyårstal av Anders Svärd
Fyrverkeri

Efter fyrverkeriet samling för fackeltåg
till Kumla kyrka och musikgudstjänst.

Välkommen!

Se utförligt program i lokalpress.

Arrangör:

Kumla kommun, Kultur- och fritidsförvaltningen.

Medarrangörer:

Kumla församling, Kumla Bostäder AB,

Henry Ståhl fastigheter AB,

ICA Kvantum Kumla, i samarbete med lokala
föreningar och företag.

Vinterväghållning i Kumla kommun

Vinter igen och kanske idé att repetera vad som gäller angående vinterväghållningen i Kumla kommun. **Text:** Bertil Ringqvist, Planeringsingenjör

Kommunen, genom tekniska kontoret, har ansvar för snöröjning och halkbekämpning på de kommunala gatorna, cykelstråken och torgen.

Fastighetsägaren ansvarar för snöröjning och halkbekämpning på trottoar eller motsvarande utmed sin tomt. På gator där snö plogas upp i sådana mängder att det inte är möjligt att hålla gångbanan framkomlig, ska sandning ske utanför plogvallen. Dom gatorna är alltså undantagna från snöröjningsplikten. (Se listan på sid 9)

Vinterväghållningsinformation

Vid snöröjning och halkbekämpning prioriteras de större gatorna, cykelstråken och de kommunala centrala gångytorna. Snöröjning påbörjas normalt efter avslutat snöfall. Vid ca 5 cm snödjup påbörjas snöröjning av prioriterade ytor och vid 10 cm snö röjs hela vägnätet. Om det är halt efter snöröjningen påbörjas sandning.

Kommunen använder inte salt utan endast sand (huvudsakligen bergkross 2 – 4 mm) till halkbekämpning. Sand kan också kostnadsfritt hämtas av enskilda fastighetsägare vid kommunens centralförråd på Östra gatan.

Gemensamt ansvar

För att vinterväghållningen skall fungera måste vi hjälpas åt, kommunen och varje enskild fastighetsägare.

Snöröjningen försvåras ibland av felparkerade bilar. Datumparkering gäller i Kumla mellan 00.00-10.00. Detta innebär att:

- vid jämna datum får man inte parkera på den sidan av gatan som har ojämna gatunummer mellan kl. 00.00-10.00
- vid ojämna datum får man inte parkera på den sidan gatan som har jämna gatunummer mellan kl. 00.00-10.00

Utväxande träd och buskar över gång- och körbanor försvårar och kan orsaka skador på både maskiner, träd och människor. Över gång- och cykelbana ska den fria höjden vara minst 2,8 meter och över körbana 4,6 meter.

Glöm inte att hålla vägen fram till ditt sopkärl och din brevlåda snöröjd och halkfri. Sopa bort snön från locken.

Allmän vinterinformation

Du som är oskyddad trafikant, se till att du syns. Använd reflex och lyse på cykeln under den mörka delen av dygnet. Utrusta dig och din bil för vintern. Fr.o.m. 1 oktober får du använda vinterdäck och fr.o.m. 1 dec måste du ha vinterdäck vid vinterväglag. Mönsterdjupet ska vara minst 3 mm. Lyssna på radions trafikinformation och använd Vägverkets hemsida (www.vv.se) för väginformation. Ta god tid på dig och anpassa farten till väglaget. Håll rejält avstånd till framförvarande bil.

Följande gator är undantagna från snöröjningsplikt:

Badhusgatan, delen Höganäsg.-Hammarg.
Bondgårdsvägen
Brändåsvägen, delen Skottvallag.-Köpmang.
Dalagatan, delen John Norlanders väg - Majstigen
Djupadalsgatan
Eriksbergsvägen, delen Fredsg.-Rosenhillsg.
Fabriksgatan, delen V. Parken-Norrmalmsg.
Fredsgatan, delen Eriksbergsv.-Järnvägsg.
Fridhemsgatan
Fylstagatan, delen Sörbyv.-V. Drottningg.
Gamla vägen, delen V. Drottningg.-Gartzv.
Gamla Örebrovägen
Gesällgatan
Gränsgatan
Hammargatan
Hasselstigen
Hägergatan
Höganäsgatan, norra sidan
Järsjögatan, delen Viag.-Ymerg.
Leksandsgatan
Linnégatan, delen Järnvägsg.-vattentornet
Ljungmovägen, delen V. Bang.-Kvarng.
Myntgatan
Nygatan, delen Sörbyv.-Åkerv.

Nyhemsgatan, delen Norrmalmsg.-Hagag.
Oppegårdsvägen
Ringvägen, delen Sörbyv.-V. Drottningg.
Rosenhillsgatan, delen Eriksbergsv.-Järnvägsg.
Rönnstigen
St. Torgils väg, norra sidan
Skogsbacken
Skolvägen, delen Stenev.-Sörbyv.
Skomakargatan
Skottvallavägen
Spelmansgatan
Sportgatan
Torsgatan
Trumpetaregatan
Trumslagaregatan
Wallenstråles väg
Vandragatan
Vilebacken
Ångbacken
Änggatan
Östra gatan
Hällabrottet, samtliga gator med undantag för Affärsgatan, Yxhultsvägen och Carléns väg nr 5,7 och 12.

För mer information kontakta Bertil Ringqvist, tfn 019-58 82 39.

Kultur och fritid, Kumlahallen

Simhallen

Tfn: 019-58 86 73

Öppettider:

måndag och torsdag 09.00-20.30

tisdag, onsdag och fredag 07.00-20.30

lördag och söndag 09.00-15.30

Kassan stänger 30 minuter före baddidens slut.

Skolbad förekommer vardagar klockan 08.00-16.00. För besked om möjligheten att bada med icke simkunniga barn i lilla bassängen, ring 019-58 86 75.

Tisdagar, lördagar och söndagar är lilla bassängen uppvärmd till 35 grader och lämpar sig väl för barnbad. Av tradition används tisdagseftermiddagarna till spädbarnsbad.

Simundervisning för barn och vuxna ordnas regelbundet.

Vid lov och studiedagar är bassängerna disponibla i mycket större utsträckning under dagtid. I Kumlahallen finns alltid utrymme för motionssim.

Skolornas jullov, 21/12-10/1

Under denna period är simhallen tillgänglig för allmänheten utan några begränsningar i form av simskolor, skolbad eller liknande. Sviktar och hopptorn är öppna och lekredskapen kan användas redan från badets öppnande.

Vuxenkvällar, onsdagar kl. 18.00-20.30

Välkommen att bada i lugn och ro. Här kan du njuta i en avspänd miljö med soft music och dämpad belysning. Åldersgräns 17 år.

Barn- och familjekvällar, fredagar

kl. 17.30-20.30

På fredagar står badets bassänger och lokaler öppna för barnfamiljer. Alla lekredskap är tillgängliga, hopptorn och sviktar är öppna. Ta gärna med din egen simring, luftmadrass eller annan vattenleksaker. Packa picknick-korgen och gör en helkväll tillsammans. Givetvis är alla andra badgäster också välkomna, men kvällen går i lekens tecken.

Kroppsträning

Fysisk träning med hjälp av fasta maskiner för kroppens samtliga muskler, cyklar och steppar finns i "Träna med David" som är beläget i en del av simhallen.

Sporthallen

Vardagkvällar tränar idrottsföreningar enligt fastställt schema. Lördagar och söndagar spelas matcher i det nationella seriesystemet.

Kumlahallens övriga lokaler är i mån av lediga tider bokningsbara för kommunens invånare, boka tid på telefon 019-58 86 71, 019-58 86 75 eller 019-58 81 06.

Upplysningar om anläggningen erhålls i receptionen eller på telefon 019-58 68 75. För ytterligare information - begär en folder om öppettider och priser.

Passa på att låna en god bok från bokbussen. Den kommer till en plats nära dig.

Bokbussens turer

Ekeby/Kvarntorp - torsdagar

Ekeby (Macken) 16.45-18.15

Skiffervägen 18.30-20.00

16 december, 20 januari, 3 februari, 17 februari, 3 mars, 17 mars, 7 april, 21 april, 12 maj, 26 maj.

Hällabrottet - torsdagar

Vid affären 17.00-19.30

9 december, 13 januari, 27 januari, 10 februari, 24 februari, 10 mars, 31 mars, 14 april, 28 april, 19 maj.

Sannahed - onsdagar

Tvärgatan, 18.00 – 19.30

15 december, 12 januari, 26 januari, 9 februari, 23 februari, 9 mars, 23 mars, 6 april, 20 april, 11 maj, 25 maj.

Åbytorp - onsdagar

Stene skola 17.00 – 19.30

22 december, 19 januari, 2 februari, 16 februari, 2 mars, 16 mars, 30 mars, 13 april, 27 april, 18 maj.

Prästgårdsskogen - torsdagar

von Rosensteins väg 11.00 –12.00

9 december, 13 januari, 10 februari, 10 mars, 7 april, 28 april, 26 maj.

Landsbygdsturer

Brånsta måndag 6/12, 17/1, 14/2, 14/3, 18/4, 23/5.

Byrsta måndag 13/12, 24/1, 21/2, 21/3, 25/4, 30/5.

Eneby måndag 20/12, 31/1, 28/2, 4/4, 2/5.

Nynäs måndag 10/1, 7/2, 7/3, 11/4, 9/5.

Berga tisdag 18/1, 22/2, 29/3, 3/5.

Hjortsberga tisdag 14/12, 1/2, 8/3, 12/4, 17/5.

Rala tisdag 11/1, 15/2, 22/3, 26/4, 31/5.

Vallersta tisdag 21/12, 8/2, 15/3, 19/4, 24/5.

Öja tisdag 7/12, 25/1, 1/3, 5/4, 10/5.

Björka torsdag 16/12, 27/1, 24/2, 17/3, 14/4, 19/5.

Ekeby by torsdag 9/12, 20/1, 17/2, 10/3, 7/4, 12/5.

Frommesta torsdag 13/1, 10/2, 3/3, 31/3, 28/4, 26/5.

Brändåsen* torsdag 16/12, 20/1, 17/2, 17/3, 14/4, 12/5.

Östra* torsdag 9/12, 13/1, 10/2, 10/3, 7/4, 28/4, 26/5.

*förmiddagstur

Öppettider Biblioteket och utställningshallen

måndag-torsdag	10.00-20.00	lördag	11.00-14.00
fredag	10.00-18.00	söndag	16.00-18.00

Öppettider runt jul och nyår

22 dec	10.00-20.00	29 dec	10.00-20.00	5 jan	10.00-17.00
23 dec	10.00-17.00	30 dec	10.00-17.00	6 jan	stängt
24 dec	stängt	31 dec	stängt	7 jan	10.00-18.00
25 dec	stängt	1 jan	stängt	8 jan	11.00-14.00
26 dec	stängt	2 jan	16.00-18.00	9 jan	16.00-18.00
27 dec	10.00-20.00	3 jan	10.00-20.00		
28 dec	10.00-20.00	4 jan	10.00-20.00		

Besök oss på www.kumla.se/bibliotek

POSOM

POSOM-grupp är ett begrepp som man ser i tidningarna lite då och då. Men vad står POSOM för?

POSOM STÅR FÖR *psykiskt och socialt omhändertagande*. Det är en krisgrupp som har till uppgift att socialt, fysiskt och psykiskt omhändertar drabbade vid en olycka eller vid en kris.

LANDSTINGET TAR HAND OM skadade personer på en olycksplats som behöver sjukvård. Kommunens POSOM-grupp tar hand om personerna runt omkring olyckan, de som inte behöver sjukvård. Det innebär att gruppen i ett akut skede skapar trygghet och ger omsorg till de personer som drabbats, men som inte är så skadade att sjukvården tar hand om dem. Ett gott omhändertagande i en akut situation har betydelse för personens hälsa i framtiden.

I KUMLA BESTÅR POSOM av en ledningsgrupp och en insatsgrupp. Grupperna kallas in vid akuta kriser men även vid olyckor inom Kumla kommun eller vid olyckor i andra kommuner där Kumlabor är inblandade. Det är bl.a. insatscheferna från räddningstjänsten och polisen som via SOSAlarm larmar ut POSOM. POSOM kan även sättas igång genom att dess ordförande anser att grupp behövs vid en händelse.

LEDNINGSGRUPPEN ÄR EN samverkansgrupp mellan olika kommunala verksamheter, landstinget, polisen, räddningstjänsten och kyrkan. Samverkan är en nödvändig-

het för ett framgångsrikt arbete, men det är kommunen som har det övergripande ansvaret för insatsen.

POSOM-INSATSGRUPP BESTÅR av personal med kunskaper att ge kvalificerat psykosocialt stöd i svåra situationer. I den gruppen ingår personal från socialförvaltningen, vårdcentralen och Svenska kyrkan.

INSATSGRUPPEN SKA PÅ kort varsel kunna rycka ut vid t.ex. en olycka för att bistå räddningspersonal och polis på olycksplatsen. Där ska de hjälpa till att ta hand om överlevande och chockade personer. De skall också kunna öppna ett kriscenter där drabbade personer kan samlas. Deras uppgift består också i att utbilda, informera och att ge handledning till de personer som ingår i stödgruppen.

STÖDGRUPPEN BESTÅR FRÄMST av intresserade personer inom de kommunala verksamheterna, men det finns även stödpersoner från andra organisationer, t.ex. Svenska kyrkan. Deras uppgift är i första hand att ta hand om praktiska göromål vid en insats. Det kan innebära att man tröstar och lyssnar, men också att man hjälper till med mat eller praktisk vägledning till de drabbade.

NÄR NI FUNDERINGAR KRING POSOM-gruppen kan Ni ringa kommunens växel på tfn 019-58 80 00. ■

Då olyckan har drabbat...

Om någon på arbetsplatsen, på skolan eller i föreningen dör eller blir svårt skadad är det bra om man har en fungerande organisation för att hjälpa sina arbetskamrater, elever eller vänner.

NÄR DET HÄNDER EN OLYCKA OCH en person dör eller blir svårt skadad reagerar arbetskamrater, elever och vänner på olika sätt. Att känna chock och sorg är naturligt i dessa situationer.

NI SOM ÄR TILLSAMMANS I vardagen och som känner varandra kan vara till stor hjälp och stöd i svåra situationer. Ni har stora möjligheter att hjälpa till och Era insatser kan ha en avgörande betydelse för hur man som drabbad ska kunna gå vidare efter en händelse.

DET BÖR FINNAS NÅGON FORM av beredskap för sådana här händelser på varje arbetsplats, skola och förening. Tillsammans bör man göra upp en plan där man tänkt igenom frågor som:

- vem har ansvaret för att insatser görs?
- hur kontaktas de anhöriga?
- hur meddelas övriga berörda om det som hänt?
- hur anordnar man någon form av minneshögtid?
- hur ska man delta i begravningen?

TÄNK PÅ ATT SAMTALA MED de personer som är drabbade. Prata om vad som hände, hur det hände, vad som gjordes, hur ni fick reda på olyckan och hur det kändes då. Se till att alla som är berörda får möjlighet att prata av sig.

VAR SÄRSKILT OBSERVANT OM NÅGON:

- är rädd för att vara ensam
- är rädd för att sova eller sovit ryckigt
- har mycket drömmar
- har påträngande inre bilder och ljud
- känner skuld och skam
- får kroppsliga stressreaktioner som hjärtklappning, huvudvärk, magont eller något liknande

INTRÄFFAR DETTA ÄR DET VIKTIGT att ge tillfälle till samtal och att följa upp reaktionerna efter en tid. För det mesta avtar dessa reaktioner efter ca 3-4 veckor om man har fått möjlighet till samtal.

I DE FLESTA FALL ÄR REAKTIONERNA som kommer övergående och de drabbade får bäst hjälp av människor som normalt finns nära dom. Någon gång kan reaktionerna pågå under en väldigt lång tid eller tillta i styrka, då bör man ta kontakt med vårdcentralen.

OM MÅNGA MÄNNISKOR ÄR inblandade i en olycka eller om reaktionerna blir så starka och svåra att man inte klarar dem med egna resurser kan andra insatser bli aktuella. Då kan kommunens POSOM-grupp kallas in, se föregående sida. ■

Militärbaracken i Sannahed

Den som på morgonen torsdagen den 9 september 2004 lyssnade på Örebro lokalradio fick höra att ett f.d. militärt förråd i Sannahed bränts ned under natten.

Text: Mats Runering

STRAX FÖRE MIDNATT HADE brandkåren släckt en anlagd brand i en sopcontainer i Sannahed och därefter återvänt till Kumla. En polisbil uppmärksammade en halvtimme senare hur förrådet brann och larmade brandkåren som återvände. Byggnaden, helt i trä, var dock övertänd och stod inte att rädda. Polisen kunde redan ett par timmar efter brandens upptäckt gripa en 30-årig man som misstänkt för anläggande av de båda bränderna.

DEN BYGGNAD SOM BRANN ned benämndes "barack nr 1" och var den enda återstående av de fem baracker som Närkes regemente, senare Livregementets grenadjärer, uppförde 1879 som manskapsbaracker. Barackerna var solida, uppförda av timmer på stensockel med tak täckt med takpapp, senare utbytt mot falsad plåt. Barackerna innehöll under den militära epoken förutom förlägningslokaler för manskapet även expeditjonsrum och förlägningsrum för underofficerare. Barackerna nr 2, 4 och 5 rymde vardera 326 man, barack nr 3 408 man. I sistnämnda barack fanns även ett sjukrum. Då epidemi bröt ut utrymdes barackerna och truppen förlades i de luftigare lägerhyddorna, uppförda 1902-1904, eller i tält. Övervinningarna till tre av barackerna fungerade som matsalar.

DEN FÖRSTA INREDNINGEN var synnerligen

enkel med nakna väggar och väggfasta dubbelbritsar. Barack nr 1 användes för stamrekrytkompaniet och skolorna.

Till varje barack hörde ett så kallat tvättstall, beläget omkring 20 meter utanför baracken. Här stod uppställda bleckhandfat på bänkar och baljor på golvet. Barackerna var rödfärgade med vita fönsterfoder. På barack nr 1 fanns en vindflöjel som medtogs vid regementets avflyttning till Örebro 1912. En kopia på flöjeln tillverkades på I3:s uppdrag av smederna Sven Wester och Gösta Karlsson och skänktes för cirka 20 år sedan till Kumla kommun som monterat kopian på Officersmässen.

DE SOM BODDE I barackerna var indelta soldater, som till vardags levde på sina soldattorp runt om i Närke och i angränsande delar av Värmland, och som några gånger om året sammanstrålade på Sanna hed för gemensamma övningar och utbildning. I barackerna bodde tidvis även beväringar. Beväringssinrättningen var en sorts tidig värnplikt som började införas från 1812 och så småningom utvecklades till allmän värnplikt.

NÄR VAPENÖVNINGSTIDEN utökades moderniserades barackerna åren 1902 och 1908. Britsarna togs bort och ersattes med järnsängar varvid varje barack i fortsättningen kom att härbärgera 200 soldater. Väggarna försågs på insidan med målad träpanel. På ena långsidan tillbyggdes tvättrum med ingång inifrån baracken. På gavlarna till-

byggdes rustkammare. Kaminer insattes och förbättrad belysning anordnades. I samband härmed fick de gamla tvättstäl- len ny funktion som kompaniförråd.

BARACK NR 1 ANVÄNDES återigen som manskapsbarack under 2:a världskriget då en bataljon var förlagd till Sannahed. En av soldaterna var författaren Olle Hedberg, som senare, 1954, skrev en roman "Vänstra kinden eller En svensk tiger" om sina upplevelser på heden. Olle Hedberg valdes in i Svenska Akademien år 1957. Romanens huvudperson, Erik Pettersson, har jämte ett 70-tal landstormare i 40-45-årsåldern inkallats till skola för landstormsofficerare och underofficerare på "Forssa Hed" som Sannahed kallas i romanen. "Landstormen" var benämning på de äldre åldersklasserna i Sveriges värnpliktsarmé. Landstormen mobiliserades under 2:a världskrigets första år, 1939 och 1940. 1941 slopades uppdelningen av de värnpliktiga i beväring och landstorm.

HUR FRAMSTÄLLS DÅ Sannahed i Olle Hedbergs roman? Huvudpersonen Erik Pettersson stiger en kväll i oktober 1940, tillsammans med övriga inkallade, av tredjeklassvagnarna som stannat vid järnvägsstationen. Det vill säga, det fanns ingen station, bara ett rödmålat skjul, som var mörkt och låst. "Ingen stationspersonal, ingen perrong, ingen plattform. Man stannade mitt ute på linjen. Någon bebyggelse syntes inte till. Och detta var i den sista skymningen och det duggregnade". Mannarna letar efter sin förläggning som man först till sin glädje tror sig finna i det största huset, ett tvåvånings trähus med stora upplysta fönster. Detta visar sig dock vara ålderdomshemmet (d.v.s. nuvarande Centrumhuset i Sannahed) och det är bara att söka vidare. Så småningom hittar Erik

och hans kamrater officersmännen, där de lämnar sina inkallelsesedlar och får veta hur de ska hitta sin förläggning (d.v.s. den år 2004 nedbrända baracken). "En stor röd lada med ingång på gaveln. Utanför dörren stod en hop karlar och rökte och pratade. Pettersson banade sig väg genom hopen och Strid följde efter, ivrig att komma under tak och in i ett hus där det i alla fall brann ljus. Det var svårt att tränga sig in, många stod och hängde även i förstugan. Innanför var en jättestor sal som luktade glödgad plåt. Längst bort i rummet eldades det nämligen i en kolossal plåtkamin, en sådan som brukar användas för att torka ut nybyggda tegelhus med och som är så lång att veden varken behöver sågas eller huggas. Logementet var möblerat med britsar konstlöst hopspikade av ohyvlade bräder, tre bäddar ovanför varann och ställda ihop två och två så att mannarna skulle komma

På brandplatsen reser sig fem skorstensstockar medan det falsade plåttaket sjunkit ned och döljer järnresterna från postdiligensen, kokvagnen m.m..

att ligga halvdussinvis med smala gångar emellan sina hårda viloläger”.

ERIK OCH EN SANNAHEDSFLICKA han träffar åker med gengasdriven buss till Hallsberg för att gå på bio en kväll. Efter filmen varm mjölk på järnvägsrestaurangen. Handelsboden i Sannahed (d.v.s. i södra delen av "persedelförrådet") frekventerades livligt, här stannade bussarna och här fanns anslagstavlor. ”Bakom disken stod det unga affärsbiträdet, väl påpälsad med sliten svart skinnmössa på huvudet och en yllescarf virad om halsen. Han var blek och hans näsa droppade sakta och han såg upp från en tidningsbunt som just anlant med morronbussen och han bockade sig till svar. Men någon taktlös fråga: Vad får det lov att vara? undslapp honom inte. Det stod de inkallade fritt att handla i bon eller använda den som värmestuga.”

VID JÄRNVÄGSSTATIONEN I köpingen (d.v.s. Hallsberg) får Erik Pettersson tillfälle att se ett långt tyskt tåg som tillfälligt stannar

på spår tre fullsatt med tyska soldatar på väg från permission hemma i Tyskland till Norge. Den så kallade permittenttrafiken är en förnedring för Sverige. Den vänstra, den andra kinden, vänds mot Ondskan. En svensk tiger.

I DEN NEDBRÄNDA BARACKEN förvarade hembygdsföreningen en täckt postvagn av diligenstyp. Förhistorien var att staten i början av 1900-talet, med anledning av unionskrisen, beställde 10 militära postvagnar hos vagnmakarfirman C A Carlssons Söner Mekaniska Vagnfabrik, Hornsgatan 35, Stockholm. Fältpostvagnarna var avsedda att användas i det förväntade kriget mot Norge. Det blev lyckligtvis folkomröstning och inget krig. Vagnarna avbeställdes men en vagn hade hunnit bli tillverkad till en kostnad, enligt uppgift, av 1700 kronor. Vagnen hamnade i något av lägren på Sannahed. I samband med Livregementets husarers avflyttning från heden 1904 ordnades en auktion där bl a ”vår” postvagn såldes tillsammans med hundratalet andra vagnar.

Officerare vid Nerikes regemente i Sannahed, från vänster, Wolrath Tham, Adolf Tham och Carl-Axel Tham. I bakgrunden de fem manskapsbarackerna, längst till vänster skymtar "Nya förrådet".

En ung skomakare och affärsman i Sanna-hed, Gustav Becker, inköpte selar och en stor mängd vagnar. Vagnarna byggdes om och såldes till bönder i Närke. Kumla hembygdsförening köpte postvagnen 1956 av Gustav Becker i Norrby, Hallsberg, och lät restaurera den 1971. Originalinredningen fanns då turligt nog kvar. Framtill i vagnen ett 25-tal sorteringsfack. Två bänkar med skinnklädda ryggar. Glasade fönster på sidorna och baktill ingångsdörr. Upp till en förhöjning som var glasad runt om. Vagnen var avsedd för ett fyrspann hästar. Vagnen har använts vid arrangemanget Frimärkets dag, militärjubileum och nu senast vid invigningen av Kumla bibliotek hösten 2001 då kulturminister Marita Ulvskog, landshövdning Gerd Engman och kommunalrådet Björn Eriksson hade nöjet att åka fram till invigningsplatsen med postdiligensen.

EFTER DET TRÅKIGA brandavsnittet kan det vara trevligt att avsluta med en anekdot hämtad ur bokverket Sannahedsminnen. Då kung Oscar II kom till Sanna hed år 1900 för att överlämna och inviga de åt "sitt" regemente, Livregementet till fot, skänkta 3 nya bataljonsfanorna, ägde kyrkparad rum på mötesplatsen framför officersbyggnaden (d.v.s. nuvarande Centrumhuset). Regementspastorn talade i sin predikan över Lukas 18:9-14, verserna angående fariseén och publikanen. För den som inte är bevandrad i Lukasevangeliet följer texten här: "För några som var säkra på att de själva var rättfärdiga och som föraktade andra, berättade Jesus också denna liknelse: 'Två män gick upp till templet för att be. Den ene var farisé och den andre publikan. Fariséen stod och bad för sig själv: Gud, jag tackar dig för att jag inte är som andra människor, rånare, brottslingar, äktenskapsbrytare, eller som den där publikanen. Jag fastar två gånger

i veckan, jag ger tionde av allt jag tjänar. Publikanen stod långt borta och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen utan slog sig för bröstet och bad: Gud, var nådig mot mig, syndare. Jag (Jesus) säger er: Han gick hem rättfärdig, inte den andre. Ty var och en som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd".

FARISEEN FÖRKNIPTADES med fromhet men har senare blivit liktydigt med "skenhelighet". Publikaner var personer som på arrende tog upp gränstull – de var illa sedda och jämfälldes ofta med syndare.

UNDER PREDIKAN VÄNDER sig regementspastorn upprepade gånger mot kungen medan han talar om den store syndaren, varvid kungen till sist blir nervös och irriterad över uppmärksamheten och säger: "Vänd dig icke till mig hela tiden, utan även till de andra!" ■

Det är inte bara byggnader som är oersättliga utan även människor. Under året har två personer avlidit som utfört värdefulla insatser för militärminnet Sannahed – Björn Gerhardsson och Torsten af Geijersstam.

Björn Gerhardsson var lidelsefullt intresserad av allt som rörde länets militära historia. Han har hållit föredrag, guidningar och visningar i officersmäss och på övningsfält i Sannahed. Björn Gerhardsson har vidare varit huvudredaktör för bokverket "Närkingar i krig och fred". Hans forskning har bl a visat att Närke-Värmlands regemente till vissa delar övade på Sanna hed redan från 1769.

Torsten af Geijersstam medverkade med sin djupa kunskap om Livregementets grenadjärer vid flera renoveringar av officersmässen i Sannahed. Han har också verksamt bidragit till uppbyggandet av det militärhistoriska museet i officersmässen och medverkat till att museet och mässen tillförts en mängd föremål med militär anknytning. Torsten af Geijersstam har även skänkt officersmässen en unik samling egenhändigt målade tennfigurer.

Allmänhetens åkning i MOAB-hallen

Allmänhetens åkning pågår så länge det finns is i hallen.

Följande tider gäller normalvecka:

Måndag	15.30-16.45 utan klubba
Tisdag	15.30-16.45 utan klubba
Onsdag	13.00-15.30 utan klubba 15.30-16.30 med klubba
Torsdag	15.30-16.45 utan klubba
Lördag	17.00-18.30 utan klubba
Söndag	11.00-12.00 med klubba

Vecka 52

Måndag	15.30-16.45 utan klubba
Tisdag	15.30-16.45 utan klubba
Onsdag	13.00-15.30 utan klubba 15.30-16.30 med klubba
Torsdag	10.00-16.30 utan klubba 12.00-14.00 med klubba
Fredag	Stängt (Julafton)
Lördag	11.00-14.00 utan klubba
Söndag	11.00-14.00 med klubba

Vecka 53:

Måndag	10.00-16.30 utan klubba 12.00-14.00 med klubba
Tisdag	10.00-16.30 utan klubba 12.00-14.00 med klubba
Onsdag	13.00-15.30 utan klubba 15.30-16.30 med klubba
Torsdag	10.00-16.30 utan klubba 12.00-14.00 med klubba
Fredag	11.00-14.00 utan klubba
Lördag	Stängt (Nyårsdagen)
Söndag	11.00-12.00 med klubba

Vecka 1

Måndag	Stängt (pga reparationer)
Tisdag	Stängt (pga reparationer)
Onsdag	13.00-15.30 utan klubba 15.30-16.30 med klubba
Torsdag	11.00-12.00 med klubba
Lördag	17.00-18.30 utan klubba
Söndag	11.00-12.00 med klubba

Vecka 8, Sportlovet

Se vinterlovsprogrammet.

Kvarntorps Skidanläggning

För mer information kontakta Curt Modin,
tfn 019-56 01 80 eller 070-646 40 20

Kumla kommuns kulturpris 2004

Årets kulturpris tilldelas den febrilt verksamme, ständigt projektsökande konstnären Olle Medin.

OLLE MEDIN HAR INITIERAT och tillsammans med galleristen Anders Fasth och Kumla kommun skapat skulpturprojektet Konst på Hög på den så kallade Kvarntorpshögen. Konst på Hög har på kort tid blivit kommunens främsta besöksmål och har under de gångna åren utvecklats till ett av de intressantaste skulpturområdena i Sverige.

OLLE MEDIN ÄR CHAUFFÖREN och reparatören som sadlade om och blev konstnär på heltid. Hans uttrycksätt är måleri men även skulptur. Av bygdens många duktiga konstnärer är Olle Medin den som under senare år varit mest aktiv med utställningar runt om i Sverige, Norden och övriga Europa. Han är i denna funktion en god ambassadör för Kumla. Han utvecklar ständigt sin konst både i teknik och formspråk. Olle Medin har en egen konstnärateljé som ofta besöks av kumlabor och grupper av olika slag. Olle Medin medverkade aktivt när Vårsalongen och Konst på Torg etablerades.

OLLE MEDIN HAR TILLFÖRT Konst på Hög två skulpturer. Den ena, ”Högborg”, återfinns numera vid Ericssons anläggning i Sörbyområdet. Den andra skulpturen, ”Arken”, är en påtaglig och välkänd siluett på Kvarntorpshögen.

REDAN SOM BARN BLEV Olle fascinerad av den bibliska Arken som form. Olle Medin har själv konstruerat och byggt det 15 meter långa konstverket. Att själva bygget fortskred planenligt var självklart – Olle Medin är en tusenkonstnär. Arken är inte bara ett konstverk utan fungerar även

som utställningslokal sommartid. Arken har också använts som kuliss och resurs för ett antal teaterföreställningar och andra arrangemang.

UNDER KONST PÅ HÖGS inledningssskede arrangerade Olle Medin utställningar, musikstunder, författaraftnar m.m. i Arken. Olle Medin initierade och genomförde vidare de utställningar med barnens konstverk som visades de första åren på högen. Med sin praktiska läggning och stil- och formkänsla har Olle Medin också utfört ett stort arbete med bland annat anläggning av gångvägar och utformning av fundament till skulpturer.

SOM KONSTNÄR HAR OLLE Medin även engagerat sig i kommunens vänortsverksamhet och vid flera tillfällen ställt ut egna konstverk och medverkat till vänortsutbyte med Aurskog-Höland, Frederikssund och Sibbo. ■

Kulturpriskommitténs ordförande Marianne Arvidsson gratulerar en överraskad och glad kulturpristagare.

Rehabilitering i hemmet

- ett alternativ för äldre personer boende i Kumla kommun

Text: Margit Gehrke Flyckt, Medicinskt ansvarig för rehabilitering

EN GRUNDLÄGGNADE PRINCIP i samhället idag är att äldre personer ska kunna bo kvar i sitt hem även om behov av hjälp för att klara av aktiviteter i det dagliga livet uppstår. Att bo kvar i sin hemmiljö kan innebära att sociala kontakter med omgivningen bibehålls, men det kan också innebära att de minskar allteftersom den individuella förmågan eller miljön sätter gränser. Många äldre har ett rehabiliteringsbehov som inte tillgodoses. All rehabilitering är individuell, det vill säga de insatser som görs måste utgå från individen och det sammanhang personen lever sitt liv inom. Med detta som utgångspunkt kan man se om personen genom rehabiliteringsinsatser kan förbättra/upprätthålla funktioner. Det kan också innebära att anpassa i bostaden, hitta nya möjligheter att utföra aktivitet och hantera sin vardag.

REHABILITERING I HEMMET innebära att få råd, stöd och träning i den egna bostaden för att personen ska kunna utveckla/bibehålla alternativt kunna fördröja försämring av sina funktioner och förmågor. Det kan tex handla om att komma i och ur sängen, att klä på och av sig, att klara daglig hygien och dusch, att ta sina mediciner själv, att klara enklare dagliga sysslor som frukost och bädda sängen samt gångträning inom- och utomhus.

"Med råd, stöd och träning kan fler äldre bo kvar i det egna hemmet"

KUMLA KOMMUN OCH KUMLA vårdcentral erbjuder rehabilitering i hemmet som ett alternativ för:

- personer som är på väg hem efter vistelse på sjukhus och upplever osäkerhet att utföra dagliga aktiviteter.
- personer som behöver stöd med fortsatt träning i hemmet efter rehabilitering på sjukhuset eller på kommunens korttidsavdelning, Storstugan.
- personer som bor hemma och har varit långvarigt sjuka eller har fått en funktionsnedsättning och vill komma igång igen.
- personer som känner att krafterna börjar avta, upplever osäkerhet att utföra dagliga aktiviteter och inte har hemtjänst.

VILKA ARBETAR MED rehabilitering i hemmet? Ett team bestående av arbetsterapeut, bi- ståndshandläggare, sjukgymnast, sjuksköterska, undersköterska och vårdbiträde arbetar med rehabilitering i hemmet. Det är teamet som tillsammans med personen bedömer behovet av träning och andra insatser. Arbetsterapeuten är den som kommer att träna och stödja personen att klara vardagliga aktiviteter i hemmet. Ibland kan det också behövas träning från undersköterska/vårdbiträde i hemtjänsten under träningsperioden.

VID REHABILITERING I hemmet arbetar all personal med ett rehabiliterande förhållningssätt vilket innebär att utgångspunkten

skall vara att ha en stödjande inte hjälpande inriktning. Personalen ska uppmuntra till egen problemlösning och eget handlande och väcka personens intresse för sina egna resurser och möjligheter. Personens behov och resurser skall vara utgångspunkten och det ska finnas klart formulerade mål för träningen i hemmet.

HUR GÅR DET TILL ATT FÅ rehabilitering i hemmet? Vid vårdplanering på sjukhuset eller Storstugan erbjuds träning i hemmet till den som uppfyller vissa bestämda kriterier. Tillsammans med personen görs en plan och ett mål för träningen. Arbetsterapeuten och övriga i teamet som behövs möter upp när personen kommer hem. Bedömning av personens aktivitetsfunktioner görs före påbörjad träning och vid träningens slut. Träning i hemmet sker under en kort begränsad tid max 3 veckor. Det är endast arbetsterapeutens träning och sjukgymnas-

tens instruktion till egen träning i hemmet som är kostnadsfri. Avgift debiteras när behov finns av träning från sjukgymnast, undersköterska/vårdbiträde eller hemtjänst under träningsperioden. Uppföljning görs efter 3 månader för att se om träningen gett resultat.

FÖR ATT FÅ REHABILITERING i hemmet måste personen uppfylla följande kriterier:

- klara egna toalettbesök
- kunna ta instruktioner
- kunna larma eller ringa vid behov
- känslomässigt kunna klara av att vara ensam
- vara motiverad för rehabilitering i hemmet

För mer information kontakta Margit Gehrke Flyckt, tfn 019-58 83 61 eller margit.gehrke-flyckt@kumla.se ■

Kontaktfamiljer och kontaktpersoner sökes

Har du eller din familj tid och intresse över för andra? Kan du finnas till hands för människor som tillfälligt eller under lång tid behöver stöd och hjälp?

Då är Du den person som vi söker!

- en kontaktpersons uppdrag är att stötta ett barn, en ungdom eller en vuxen som behöver stöd och hjälp i olika sociala situationer.

- som kontaktfamilj tar man i sitt hem emot ett barn eller en ungdom något eller några veckoslut i månaden och eventuellt lite mer på skollov.

Är du intresserad?

Välkommen att kontakta Socialförvaltningen i Kumla kommun för vidare information på tfn. 019-58 83 42 eller skriv till Kumla kommun, Socialförvaltningen, 692 80 Kumla.

Konsumentverksamheten i Kumla kommun

I Kumla kommun har man en lång tradition av konsumentrådgivning. Redan 1974 fastställde Kommunfullmäktige att kommunen ska ge sina kommuninvånare denna service.

BUDGET- OCH SKULDRÅDGIVNING har funnits sedan 1994 då skuldsaneringslagen trädde i kraft.

KOMMUNENS ARBETE MED DEN kommunala konsumentverksamheten är ett frivilligt åtagande. Därför kan verksamheten variera såväl till omfattning som till innehåll och organisation inom kommunerna i Sverige. Till stöd för kommunerna finns Konsumentverket som är en central förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor, med huvudansvar för att genomföra den statliga konsumentpolitiken. För budget- och skuldrådgivning finns idag ingen huvudman utöver kommunen. I den pågående utredningen av skuldsaneringslagen från 1994, finns förslag att Konsumentverket tar på sig huvudmannaskapet för budget- och skuldrådgivningen.

DEN KOMMUNALA KONSUMENTVERKSAMHETEN är nödvändig och det är viktigt att alla människor i Sverige har tillgång till lokal vägledning. Detta har regeringen konstaterat i den konsumentpolitiska propositionen 2000 (2000/2001:135) och även riksdagen instämmer i detta.

I DEN NU GÄLLANDE HANDLINGSPLANEN för konsumentpolitiken har riksdagen slagit fast att människor i Sverige bör ha tillgång till konsumentvägledning av hög kvalitet. Det innebär också att vägledning ska finnas i tillräcklig omfattning.

NÄR HANDLINGSPLANEN SKREVS VAR det en positivt uppgående trend, där antalet kommuner som tillhandahöll konsumentrådgivning ökade. Konsumentverkets senaste rapport, som lämnades i början av 2004, visar tyvärr att den positiva utvecklingen som varit sedan början av 2000-talet är bruten. Av landets 290 kommuner har 252 konsumentverksamhet. För närvarande är det nio procent av befolkningen som saknar konsumentverksamhet mot sex procent 2003. Genomsnittligt finns det en tjänst per 41 000 invånare, att jämföra med en på 20 000 invånare, vilket är en rekommendation i gällande nationell handlingsplan för konsumentpolitiken.

I ÖREBRO LÄN FINNS TOLV KOMMUNER, av dessa har åtta kommuner egen verksamhet, en har samarbete i begränsad omfattning med

annan kommun och tre kommuner saknar helt konsumentrådgivning.

KRAVEN PÅ OSS KONSUMENTER är stort, vi ska känna till våra rättigheter och skyldigheter, sköta vår ekonomi, kunna tolka information och reklam, välja rätt varor och tjänster och inte minst leva miljömedvetet. Konsumtionsmönster, attityder och värderingar grundläggs tidigt och därför är barn och ungdomar en viktig målgrupp i samhället. De lever i en tuff värld och med långa och kostsamma studier, svårt att få jobb och hamnar lätt i skuldfällan.

DET FINNS OCKSÅ ANDRA FAKTORER som påverkar oss t.ex. försämrad hälsa och livskvalité genom exempelvis förändringar i familjesituationen, såsom arbetslöshet, sjukdom, dödsfall med mera. För att klara kraven från samhället krävs kunskaper och stöd.

DET ÄR HÄR KONSUMENTRÅDGIVNINGEN har en viktig roll. En del av konsumentrådgivarnas arbete är rådgivning inom området konsumenträtt och reklamationer. Det kan röra sig om allt från enkla telefonråd till utdragna tvister mellan konsumenter och näringsidkare.

EN MYCKET VANLIG missuppfattning är att konsumentrådgivningens uppgift är att företräda konsumenterna gentemot näringslivet. Så är inte fallet. Konsumentrådgivningen är opartisk. Det handlar oftast om att klargöra för de inblandade i en tvist vilka regler som gäller, med förhoppningen att de själva ska lösa tvisten.

"En del av konsumentrådgivarnas arbete är rådgivning inom området konsumenträtt och reklamationer"

ANDRA DELAR AV konsumentrådgivningen består bl.a. av att ge konsumenter råd före ett köp och det innebär ofta att tillhandahålla informationsmaterial som kan tjäna som beslutsunderlag för konsumenten.

ÄVEN DET FÖREBYGGANDE ARBETET omfattar en rad olika insatser där skolan står i fokus, men också många andra grupper i samhället inkluderas i detta arbete.

DEN HUSHÅLLSEKONOMISKA rådgivningen är en väsentlig del av konsumentrådgivningen. Som tidigare nämnts, har många människor ekonomiska problem och där ger konsumentrådgivningen människor stöd och redskap så att de kan komma tillrätta med problem och uppnå en långsiktig och hållbar ekonomisk situation. Här innefattas också skuldsanering med stöd av skuldsaneringslagen och inte konsumentrådgivningens ansvarsområde.

KONSUMENTRÅDGIVNINGEN HAR ett omfattande samarbete med andra kommunala förvaltningen, exempelvis överförmyndare, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, folkhälsa, brottsförebyggande rådet m.fl. även samverkan med andra kommuner förekommer.

EN AV KOMMUNENS AMBITIONER är att kunna ge en god service till medborgarna inom en rad olika områden och där ingår konsumentrådgivning som en viktig del. ■

Nytt korttidshem i Kumla

Text: Britt Blomquist, Enhetschef korttidsboendet

I början av november startade verksamheten i Kumla kommuns nya korttidsboende för barn och ungdomar med funktionshinder. Korttidshemmet är beläget i Smedstorp, Kumla.

Tidigare köpte Kumla kommun platser för dessa barn/ungdomar av Örebro läns landsting, men efter omorganisation tog Örebro kommun över verksamheten. Kumla kommun beslutade då att själva starta upp motsvarande verksamhet.

Kumla korttidshem kommer att erbjuda korttidsvistelse utanför hemmet för barn och ungdomar med olika funktionshinder, allt från en dag upp till 15 dagar per månad. Detta för att kunna ge dem möjlighet till miljöombyte, rekreation, kamratskap samt ge anhöriga möjlighet till avlastning.

Lokalerna i Smedstorp har fått en genomgripande upprustning för att anpassas till den nya verksamheten. Rummen målas i en färgnyans i varje rum, det finns två kök, ett stort gemensamt rum och flera mindre aktivitetsrum.

Huset färdigställdes under november månad och de första barnen/ungdomarna flyttar in i december. På Smedstorps korttidshem arbetar 18 entusiastiska personer och det finns plats för 6 barn/ungdomar samtidigt.

Paketering av sopor

När det gäller paketering av sopor så är det av stor vikt att alla sopor paketeras och att plastkassar knyts igen, särskilt noga är det med kattsand, aska och avfall från era husdjur såsom marsvin, kaniner och fåglar.

När sopkärlet töms i sopbilen uppstår det damm från detta avfall. För att renhållningspersonalens arbetsmiljö ska bli så bra som möjligt så vänligen respektera detta.

Tänk även på att vintertid, när snö och halka kommer, skotta och sanda framkom-

lig väg till sopkärlet. Det gäller renhållningspersonalens arbetsmiljö. Är det inte skottat och sandat så kan du inte räkna med att få ditt sopkärl tömt.

Ny tillståndsplikt för sällskapsdjur 2005

Från och med den 1 december 2003 utökades 16 § djurskyddslagen. Den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter samt säljer sällskapsdjur eller tar emot sällskapsdjur för förvaring och utfodring, ska ha tillstånd från kommunen **Text: Mattias Wahll, Miljöinspektör**

TILLSTÅNDSPLIKTEN GÄLLER ALLA typer av sällskapsdjur, t.ex. katter, hästar och hundar.

VID PRÖVNING AV TILLSTÅNDSANSÖKAN kontrolleras både att den som söker tillstånd kan anses lämplig och att anläggningen där verksamheten ska bedrivas är lämplig ur djurskyddssynpunkt.

VEM BEHÖVER TILLSTÅND? Verksamheter som innebär hållande, uppfödning, försäljning, upplåtande, förvaring samt utfodring av katter har tidigare inte behövt tillstånd. Men från och med **den första januari 2005** kommer tillståndskravet för katthållning att omfatta följande:

- hållande av fler än 9 katter som är över 12 månader gamla. (Samtliga katter som utfodras på fastigheten räknas)
- uppfödning av fler än 3 kullar/år
- förvaring och utfodring av fler än 4 katter

DEN SOM HÅLLER ETT DJUR har hand om egna eller andras djur och ansvarar för dessa, t ex egen katt, häst, hund, utan att i regel ta emot ersättning. De flesta som har djur som sällskap anses hålla dessa.

DEN SOM FÖRVARAR ETT djur tar emot andras djur mot ersättning eller i syfte att förmedla djuren, t ex den som har stall

och hyr ut boxplatser till hästägare, hunddagis, kattpensionat, omplaceringshem och liknande.

BEDÖMS VERKSAMHETEN VARA yrkesmässig är den tillståndspliktigt från första katten.

BEHÖVER DEN SOM HÅLLER ladugårdskatter på landet tillstånd? Ja, om det handlar om 10 eller fler vuxna katter. Tillstånd kan också krävas med anledning av att 3 eller fler kullar föds per år.

KRAVET PÅ TILLSTÅND GÄLLER även för hundar och hästar. För mer information och ansökningsblankett besök djurskyddsmyndighetens hemsida www.djurskyddsmyndigheten.se eller kontakta Miljö- och Byggnadskontoret på tfn 019-58 80 00. Tillståndsansökan skickas till Miljö- och Byggnadskontoret, 692 80 Kumla. ■

Trafik och hastighet

Trafik och hastighet är ämnen som engagerar många människor. Tekniska kontoret får brev och telefonsamtal från människor som upplever brister i trafiken. Huvudsakligen är det hastigheten man har synpunkter på. Dom tycker helt enkelt att det går för fort. **Text:** Bertil Ringqvist, Planeringsingenjör

TEKNISKA KONTORET HAR under en tid mätt hastigheten i 30-områden och på 50-gator, samt antalet fordon som färdats där. Vi har bett folk som bor i 30-områden att svara på enkäter om hur dom upplever sin trafikmiljö. Som jämförelseobjekt har vi valt ett område där 50 km/tim är högsta tillåtna hastighet.

DE SOM SVARAT PÅ ENKÄTEN anser allmänt att det går för fort på deras gata och att skylta 30 km/tim inte är en tillräcklig åtgärd. I det område som har 50 km/tim önskar de flesta boende att hastigheten sänks till 30 km/tim kombinerat med gupp eller andra hastighetsnedsättande åtgärder. Vid våra mätningar av hastigheten kan vi konstatera att det går för fort, men inte så fort som folk upplever. Dessutom är trafikmängden

relativt sett liten på lokalgatorna inne i bostadsområdena. En mer detaljerad redovisning kommer senare att distribueras i de områden där vi delat ut enkäten.

MÄNNISKORS ORO ÖVER HÖG hastighet måste dock tas på allvar. Men med en begränsad budget måste åtgärderna som ska utföras hamna på "rätt ställe". Önskemålen om åtgärder överskrider vida vad vi har ekonomi till. Trafikmätningen och enkäten är tänkt att ge oss ett bättre beslutsunderlag om var åtgärder bör sättas in.

MEN VI HAR ALLA ETT gemensamt ansvar för en säker trafikmiljö, både som bilförare, föräldrar och fastighetsägare. Gatan bör inte vara en lekplats för barn. Att uppmuntra barnen att använda gatan för lek

Trafikmätning, hösten 2004

Plats	skyltad hast. km/tim	medel hast. km/tim	antal fordon /dygn
Kumla			
Mossbaneg. 77	50	42	1000
Hagag. 14	30	34	330
Rosenhillsv. 5B	30	32	213
Åkergr. 11	30	29	270
Skolv. 59	30	38	125
Brändåsv. 12	30	35	517
Skottvallav. 28	30	31	87
V. Bang. 32	50	51	656
Kvarng. 47	50	34	223
Köpmang. 64	50	54	2326
Gamla v. 66	50	42	304
Hällabrottet			
Kilg. 9	50	33	181

och sport är fel. Däremot måste man som bilist vara förberedd på att det plötsligt kan komma barn utfarande på cykel eller utspringande efter en boll när man kör på lokalgatorna.

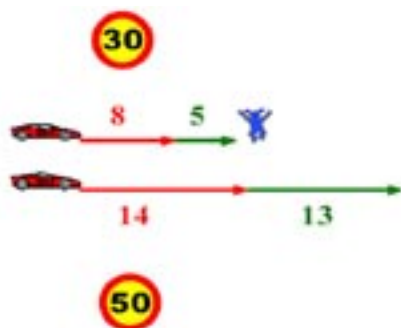
DU SOM HAR FASTIGHET MED häck och eller stora träd nära tomtgräns bör tänka på att hålla vegetationen tuktad så att den inte skymmer utfarter eller korsningar. Det finns regler och rekommendationer på Kumla kommuns hemsida på hur det bör se ut. www.kumla.se (under bygga o bo/ fastighetsägareansvar).

JÄMFÖR SKILLNADEN MELLAN stoppstrecka från 30 km/tim och 50 km/tim.

DU PANIKBROMSAR FRÅN 30 km/tim för en fotgängare och lyckas nätt och jämt undvika att köra på denne. Om du istället kört 50 km/tim så hade du träffat den gående

obromsat dvs i 50 km/tim. Risken att du dödat din oskyddade medtrafikanter är då 60 %. Det beror på att hela stoppstreckan från 30 rymms inom reaktionssträckan för 50. Titta på bilden! Sträckorna är i meter och gäller bra väglag. Skillnaden mellan 30 och 50 kan alltså vara 50 km/tim.

FÖRESTÄLL DIG VILKEN SKILLNAD det kan göra om ett barn rusar ut framför din bil.

Konstsidan

Text: Mats Runering

Konstnär: Ebba Matz
Objekt: Skulptur
Titel: Rännil
Teknik: Rostfritt stål
Placering: Kvarntorpshögen
Ägare: Kumla kommun
År: 2001

RÄNNIL ÄR EN I RADEN AV Ebba Matz skulpturer där hon försynt, med den lilla åtgärden, den stilla närvaron och den enkla formen förmedlar stor skulptural kraft. ”Det gör ingenting att den inte är iögonenfallande – de som ser den ser den”, säger hon. När Ebba Matz besökte Kvarntorpshögen för att försöka komma fram till hur hon skulle utforma sitt konstverk såg hon att det i närheten fanns många konstverk som var stora och sträckte sig uppåt, mot himlen. Hennes inriktning blev då något minimalistiskt, något jordnära, något som smög utefter marken. ”Rännil” rinner, eller snarare sipprar, nedför sluttningen och är hoppingivande. ”Rännil” tränger fram ur det förödda landskapet, bildar en källa och försvinner ned i marken.

EBBA MATZ VALDE ATT ARBETA i rostfritt stål, som gjutits och slipats och polerats till illusionen av sipprande eller rinnande vatten. Missa inte, vilket är lätt att göra, Rännils fortsättning nära intill, där en liten källa bildas vid mynningen av ett cementrör.

NÄR DET REGNAR, NÄR DET sipprar överallt, då är en rännil inget. Men i torrhetens landskap blir en rännil något att stanna till inför och förundras över. Det finns något estetiskt raffinerat och laddat i puls rörelsen utefter sluttningen. En vattendroppe växer fram ur skifferaskan och börjar sin färd

nedåt, ibland tvekande vid något hinder och ibland snabbbrinnande. Samspelet med platsen är viktig. Platsens karaktär är steril och torr. Ur högen stiger vit rök. ”Rännils” kamp mot högen är som Davids kamp mot Goliat. ”Rännil” kommer att segra, precis som David. Runt källan börjar naturen återhämta sig, djuren kommer för att dricka, människan flyttar hit, här finns trots allt en framtid, ett hopp. ■

Ebba Matz är född 1963 i Leksand. Verksam och bosatt i Stockholm. Hon genomgick Konstskolan Idun Lovén, Stockholm, 1983-85 samt Kungliga Konsthögskolan, Stockholm, 1987-92. Ebba Matz är en av de mer omtalade och verksamma yngre konstnärerna i Sverige och har hunnit deltaga i ett stort antal samlingsutställningar men även med separatutställningar och installationer, både i Sverige och utomlands.